

het hagelkruis

Uitgave: Heemkundekring Barthold van Heessel * Aarle Rixtel
29^e jaargang nr. 4

HET HAGELKRUIS

In de Hooge Akkers, in het verlengde van de Hagelkruisweg in Aarle-Rixtel, vinden we dit hardstenen 14^e-eeuws kruis met een archaïsch aandoende Christusfiguur. Deze kruisen dienden in de tijd om hagelschade aan de landbouwgewassen te voorkomen en werden altijd geplaatst op een kruispunt van wegen. Zo ook met dit kruis in Aarle-Rixtel.

In vroegere dagen werden bij het kruis broodbedelingen gehouden en op de kruisdagen hielden de processies er halt. In de bovenkant van het kruis bevindt zich een opening, welke diende om er een lantaarn in te plaatsen.

Het is het enige bewaard gebleven hagelkruis in Noord-Brabant.

Foto omslag: fotostudio Henk Kweens

HET HAGELKRUIS

Negenentwintigste jaargang, nr. 4, winter 2012

Informatieblad van Heemkundekring Barthold van Heessel te Aarle-Rixtel.
Tijdschrift met artikelen over geschiedenis, archeologie, heemkunde e.a. met
betrekking tot Aarle-Rixtel.
Verschijnt viermaal per jaar.

Abonnementskosten: € 8,00 per jaar, exclusief verzendkosten
Losse nummers: € 2,00 verkrijgbaar in het Museum Heemkamer
Barthold van Heessel

Heemkundekring Barthold van Heessel

Boscheweg 14a, 5735 GV Aarle-Rixtel, tel.: 0492 383553

Bestuur

Voorzitter:	J. Dekkers	Spechtstraat 6	0492 381673
Secretaris:	F. Bussemaker	Havenweg 13	0492 381228
Penningmeester:	D. van de Laar	Kerkstraat 27	0492 384415

Overige bestuursleden: H. van Beek, H. Beniers, F. v. Duppen-Strijbosch en
J. v.d. Weerden

Redactieraad informatie- en contactblad "Het Hagelkruis"

H. van Beek, Dorpsstraat 30G, (0492 381851) h.vanbeek9@chello.nl
A. Claessen, Rode Schutplein 8, (0492 382342) jamclaessen@onsbrabantnet.nl
J. Dekkers, Spechtstraat 6, (0492 381673) jcadekkers@onsbrabantnet.nl
A. Willemsen-Huffenreuter

Verspreiding: Henk van Duppen, Klokstraat 2, 0492 381232

Druk: Drukkerij Aarle-Rixtel BV, Postbus 33, 5735 ZG Aarle-Rixtel

INHOUD

Colofon		1
Inhoudsopgave		2
Van de voorzitter	Jan Dekkers	3
Heemkundekring Barthold van Heessel, al 60 jaar een dynamische vereniging	Henk van Beek	5
Uit het fotoalbum van de Heem		18
Zestig jaar herinnering	Louis Barten	20
Heemkundekring Barthold van Heessel, 1952 - 2012	Anneke Hendriks	24
60 jaar heemkundekring Barthold van Heessel	Albert Claassen	27
Openingstijden museum		33

Van de voorzitter

Beste mensen,

De feestdagen van Kerstmis en de jaarwisseling staan weer voor de deur. Het laatste 'Hagelkruis' van het jaar 2012 ligt voor u en dat alles betekent dat we weer een jaar verder zijn. 2013 komt eraan. De tijd gaat snel en lijkt, naarmate je ouder wordt, steeds vlugger te gaan. Dat zeggen bijna alle mensen die al wat ouder zijn en in hun leven het een en ander hebben meegemaakt.

In werkelijkheid is dat natuurlijk niet zo. De tijd gaat echt niet sneller dan vroeger. Hoe ontstaat dan het gevoel dat het steeds sneller lijkt te gaan, dat 'n jaar in onze beleving als het ware voorbij vliegt? Zou dat komen door het feit dat de herinneringen en de herkenningen toenemen en de toekomst, die onbekend en ongewis is, niet opweegt tegen het verleden met al die herinneringen? Ik weet het antwoord niet, maar wat ik wel weet is dat ook in mijn beleving tegenwoordig alles o zo snel voorbij gaat.

Dan maar even terug in de herinnering! In dit 'Hagelkruis' kijken we vooral terug naar het verleden, en dan speciaal naar het afgelopen jaar, het jaar dat onze vereniging haar 60-jarig bestaansjubileum vierde.

Groots was het weekend eind augustus met de spiegel tent op de Couwenberg, waar verschillende evenementen plaatsvonden. De grote manifestatie, de heemmarkt op en rond de kiosk op de Couwenberg, was een toppunt van gezelligheid en ontmoeting, met veel muziek en creativiteit. Mede dankzij het prachtige weer was dit een heel gezellige middag en een waardige afsluiting van het jubileum voor de Aarlese bevolking. Dank aan de mensen die dit geweldige feest hebben georganiseerd.

Maar ook ons prachtige boek, dat in dit weekend voor het eerst aan de Aarlese bevolking gepresenteerd werd, mag niet vergeten worden. Binnen amper vier weken was het boek met een oplage van 750 stuks compleet uitverkocht. Onze fotowerkgroep heeft er 1 ½ jaar hard aan

gewerkt om dit tot stand te brengen, en met succes. Heel veel dank daarvoor. Een terugblik op dit jubileum vindt u in de komende pagina's en hopelijk zijn er voor u veel herkenningsmomenten.

Het nieuwe jaar staat voor de deur en opnieuw wachten we af wat komen gaat en ons het nieuwe jaar gaat brengen. Het lijkt erop dat het een moeilijk jaar wordt voor veel mensen, maar realiseer je dat samen ergens voor staan een groter rendement heeft dan alleen ergens aan (moeten) beginnen. Laten we ook samen de schouders eronder

zetten en ons inzetten voor een goed functionerende vereniging, waar mensen zich bij thuis voelen en samen met veel vreugde aan projecten kunnen werken.

Ik wens u allen heel fijne feestdagen en een fantastisch Nieuwjaar.

Jan Dekkers,

Voorzitter Heemkundekring Barthold van Heessel

Heemkundekring Barthold van Heessel, al 60 jaar een dynamische vereniging

Henk van Beek

Ter gelegenheid van het 60-jarig bestaan heb ik een aantal activiteiten eens op een rijtje gezet en hier en daar verluchtigd met wat anekdotes. Lees en verwonder je...

Lezingen

Vanaf het prille begin van het bestaan van onze vereniging worden er maandelijks lezingen gegeven. De eerste jaren was er letterlijk sprake van een lezing. Een spreker nam plaats achter het spreekgestoelte en gaf vanaf die plek een uiteenzetting over zijn onderwerp. Toon Kortooms was een van de eerste sprekers. Toen hij een jaar later wederom werd uitgenodigd weigerde hij om te komen, omdat hij het jaar daarvóór te veel last had gehad van zatlapten! Een van de mensen die regelmatig een lezing verzorgde was ons 'eigen' Marietje Schreurs-Jansen, onafscheidelijk vergezeld door 'haar' Theo. Marietje wist haar publiek altijd van het begin tot het eind te boeien. Haar laatste lezing had als thema "zand erover", over begraafplaatsen in Brabant. Marietje had bewust voor dit thema gekozen omdat ze zelf haar eigen einde zag naderen. Later kwam ze op de genealogische dag in Beek en Donk persoonlijk afscheid nemen van al haar aanwezige heemvrienden, niet bevroedend dat haar leven toch nog een tijdje gerekt kon worden....

Met de komst van de dia's kregen de lezingen een extra dimensie onder het motto "een praatje met een plaatje". De term 'lezing' dekte niet langer de lading: het werden meer en meer presentaties. Met de komst van het digitale tijdperk verschenen de beamers en laptops. Hiermee kan op een nog meer geavanceerde manier "de boodschap worden gebracht". Nel Schriks, ook erg actief, is een van de laatsten die nog van dia's gebruik maakt. Maar met haar

Bourgondische inslag weet Nel haar publiek nog steeds te boeien. Maar 'power point' heeft de slag inmiddels gewonnen en heeft het laatste behoudende heemlid weten te vermurwen.

Straatnamen

Onze heemkundekring heeft van oudsher inbreng gehad bij het vaststellen van straatnamen. Lange tijd was dat bij de gemeente een informele aangelegenheid. Officieel had de heemkundekring daarin niets te vertellen, maar door de inbreng van de heemkundekring ontstonden straatnamen zoals de Heindertweg, de Molenstraat, de Van Roijstraat etc. De laatste jaren heeft de gemeente Laarbeek een officiële Straatnamencommissie waarin alle drie de Laarbeekse heemkundekringen zijn vertegenwoordigd (H. v. Beek voor Aarle-Rixtel). Deze commissie komt op gezette tijden bij elkaar om B&W te adviseren welke straatnamen in aanmerking kunnen komen. De 'eigen', 'autochtone' vertegenwoordiger in de commissie heeft hierbij voor zijn 'eigen' dorp het primaat. Aangezien het bij straatnamen voor een belangrijk deel ook gaat om de gevoelswaarde, wordt er zo zorgvuldig mogelijk gekozen. Toen voor 'Kruikebeke' (een door de gemeente zelf verzonden plannaam) straatnamen moesten worden gegeven werd er aangesloten bij de bestaande omliggende 'vogelnamen'. Zo kreeg het pleintje met de jeu-de-boulesbaan de naam 'De wielewaal', wat uiteraard een positiever gevoelswaarde heeft dan 'De huismus'.

Ook plannamen kunnen gevoelig liggen. Zo wilde B&W een andere werknaam voor het 'plan Smulders'. Het werd toepasselijk 'Zonnety', verwijzend naar het aanpandige gelijknamige 'Zonnety', ooit predikantswoning en later ook de woning van klokkengieter Fritsen. Gelijkijdig kreeg het naastgelegen bouwproject de naam 'de Witte Poort'. Echter laatstgenoemde naam is door toedoen van de woningstichting omgevormd tot 'Zonnety' omdat 'De Witte Poort' teveel geassocieerd werd met het voormalige bejaardenhuis en daarmee het imago van het plan negatief zou aantasten.

Inmiddels wonen er nagenoeg alleen maar bejaarden... Ja, het kan verkeren. Nu moest de naam 'Zonnety' (voormalig 'plan Smulders') noodgedwongen worden vervangen. Nadat de naam 'Plan Hanewinkel' niet door de projectontwikkelaar werd geaccepteerd vanwege de 'protestantse gevoeligheid', werd het uiteindelijk 'Het Klavier', verwijzend naar het nabije carillon. De naam 'Zesgehuchten', zoals het voormalig rijtje wevershuisjes aan de Klokstraat werd genoemd, kreeg een revival met de komst van de zes seniorenwoningen ter plaatse. Nee, het gezegde "Het mag geen naam hebben" gaat bij de straatnamencommissie niet op.

Excursies

Tot een paar jaar geleden werden jaarlijks dagexcursies gehouden. Vaak was België de bestemming, zoals Lier, Leuven, Diest, Tongeren en Hasselt. De busreis naar Hasselt was zeer enerverend. Zoals toen gebruikelijk werd er een Belgische touringcar gecharterd: die was zeker een paar honderd gulden goedkoper. En dat was te merken... De koffiedrab was stevig aangekoekt en bedekte niet alleen het niet-werkende koffiezetapparaat maar ook de deur naar het (gesloten) toilet. De asbakken puilden uit met peuken, kauwgum en andere versnaperingen. Toen de bus vertrok en de eerste meters had gereden ging er een luidruchtig krassend geluid door de bus. Volgens een van de deelnemers "moest hai zun tånd nog poetse". De bus had kennelijk een flinke poetsbeurt nodig, want het krassend geluid bleef maar voortduren. Na Valkenswaard zette de chauffeur via een paar binnenwegen koers naar Achel, alwaar hij naar een telefooncel snelde. Hierna vervolgde hij zijn route richting Hasselt. Aldaar werd de bus nabij het cultureel centrum geparkeerd.

Bij het sluiten van de deur klonk er een harde knal: de halve voorkant (grill) van de bus was ter aarde gestort. De verbouwereerde chauffeur bleek later helemaal geen chauffeur te zijn, maar een bouwvakker die "in 't zwart" zijn eerste busreis had

ondernomen.... Toen even later een bezoek werd gebracht aan het plaatselijke jenevermuseum, namen zelfs de meest notoire jeneverhaters een stevige borrel. Gelukkig kwam er 's avonds een vervangende bus en kon de terugreis in een "benevelde atmosfeer" bij Tjeu en Anja worden afgesloten.

Dorpswandelingen

Wanneer je 20 jaar geleden zou hebben verteld, dat je 15 jaar later

Dorpswandeling tijdens het laatste jubileum

in Aarle met een gids een dorpswandeling zou kunnen gaan maken, werd je ongetwijfeld niet voor vol aangezien. Vijf jaar geleden werd er echter wel degelijk gestart met dorpswandelingen. Na een dorpsgidsencursus gaf uiteindelijk een 6-tal cursisten aan te willen gaan 'gidsen'. De anderen zagen ervan af, omdat zij de cursus meer zagen als een les in geschiedenis. Ondertussen zijn de wandelingen niet meer weg te denken. De laatste tijd maken de wandelingen steeds vaker deel uit van een arrangement, een soort "happen en stappen". De deelnemende groepen zijn zeer divers: verenigingen,

vriendengroepen, bedrijven, families enz. De wandelingen laten zien dat Aarle-Rixtel zeer de moeite van het bekijken waard is.

Fotowerkgroep

De fotowerkgroep is al enige jaren zeer actief. Elke woensdagavond is dit groepje uitslovers op de heemkamer te vinden. Duizenden foto's zijn al gedigitaliseerd en als databank te bekijken. Veel werk werd verzet om fotoboeken als 'Aarlese mensen' (1 en 2) te kunnen uitgeven. En niet voor niets: de fotoboeken waren binnen de kortste keren uitverkocht.

Boeken

In de loop der jaren is veel tijd en energie gestoken in het samenstellen van historische uitgaven. Talloze amateurauteurs uit eigen kring hebben menig uur achter de schrijftafel gezeten om iets

Wim Hendriks overhandigt het eerste exemplaar van het boekje 'Historiën ende Mirakelen' aan pastoor Tilman

moois en interessants in boekvorm uit te geven. Wat te denken van een van de eerste boekjes: 'Historiën ende Mirakelen', een transcriptie van Martien Verberne van het gelijknamige boekje uit 1629. De belangrijkste cultuurhistorische panden van Aarle-Rixtel werden in beeld gebracht. 'De Brevengarder' en 'Wijk A, B,

en C', waaraan Tom van Vlerken een belangrijke bijdrage heeft geleverd, werden gretig afgenomen net zoals het boek over de Tweede Wereldoorlog. In geschiedkundig opzicht is de uitgave over onze parochiekerk zeker ook zeer de moeite waard. Uitgaven zoals 'De Broekkant' en 't Skonste van Laarbeek' zijn zeker ook juweeltjes te noemen. De meest recente uitgave, 'Aarlese mensen' van de fotowerkgroep is een echt huzarenstukje. Kortom, ook de geschiedschrijving is in Aarle prominent aanwezig.

Heemkampen

Nog steeds worden door 'Brabant heem' jaarlijks heemdagen georganiseerd. In de beginjaren waren deze – toen nog 'werkkampen' - behoorlijk populair. Heden ten dage is er nog slechts een handjevol Aarlese heemleden dat consequent elk jaar deelneemt. Echter, deze heemdagen hebben destijds een belangrijke bijdrage geleverd aan het ontstaan van onze heemkundekring.

De heemkamer

Zoals elders ook al te lezen is heeft onze vereniging inmiddels haar

Het begin van onze huidige heemkamer

tweede heemkamer. In 1973 werd de zolder van de oude brandweerkazerne betrokken en in 1977 verkaste men naar een nieuwe behuizing, de huidige heemkamer aan de Bosscheweg. In de loop der jaren is de heemkamer geëvolueerd naar een heus museum. Dankzij de talloze suppoosten kan de zich steeds weer uitbreidende collectie bij vele bezoekers onder de aandacht worden gebracht. Talloos zijn de vele thema's die hierbij aan de orde komen. Dankzij de verkregen collectie van museum Theodorus (van wijlen Theo van Berlo) krijgt de heemkamer in een keer een enorme nieuwe injectie.

Jubilea

Nagenoeg elke piketpaaltje werd aangewend om er een geweldig heemfeest van te maken. Zo werd het 12,5-jarig, 25-jarig, 35-jarig, 40-jarig, 50-jarig en 60-jarig bestaan met veel vlagvertoon gevierd.

50-jarig bestaan (2002), de klompendans werd fanatiek uitgevoerd

Zoals een heemkundekring eigen werden de bijbehorende feestavonden grootse feesten. Verreweg de meeste foto's van onze heemkundekring die in ons fotoarchief te vinden zijn hebben betrekking op deze feestavonden. Een van de hoogtepunten was ongetwijfeld het optreden van Pastor Tilman als Sinterklaas en Jan van Ganzewinkel als Zwarte Piet. Pastor Tilman wilde op het

allerlaatste moment hier nog van afzien (hij voelde zich niet lekker), maar zijn optreden was hem zo goed bekomen dat hij als een van de laatsten die avond (beter gezegd nacht) de feestzaal verliet.

De laatst gehouden Aarlese heemdagen, met die prachtige spiegeltent, zal ongetwijfeld als 'onvergetelijk' de boeken in gaan.

Mariëtte Brouwers meet het kruis van Sinterklaas (pastoor Tilman) kussen

40-jarige jubilarissen (2012), v.l.n.r. Jan Dekkers, Marianne Satink en Riek Kuijken

Zus Hendriks spelt Marinus van Bragt een corsage op. Zus van Bragt kijkt belangstellend toe.

Laarbeek

De komst van Laarbeek leverde een extra dimensie op. Al vrij snel werd er op allerlei fronten samengewerkt, zowel met de Laarbeekse zusterverenigingen als met de gemeente. Op gezette tijden zijn er gemeenschappelijk overlegvergaderingen en ook de jaarlijkse Laarbeeklezing die om toerbeurt wordt georganiseerd, is hiervan een duidelijke exponent. De samenwerking tijdens de jaarlijkse monumentendag en vooral ook de gezamenlijke uitgifte van “t Skonste van Laarbeek” (incl. IVN) onderstrepen dit Laarbeekgevoel. De samenwerking zal echter (gelukkig) niet leiden tot één Laarbeekse heemkundekring. Daarvoor zijn de afzonderlijke dorpen te uniek.

Ook bij de planvorming wordt de heemkundekring regelmatig betrokken. Zo hebben de gezamenlijke heemkundekringen een vaste afgevaardigde in de klankbordgroepen (o.a. plan Buitengebied, landschapsontwikkelingsplannen, enz.). Onze heemkundekring springt ook regelmatig in de bres voor het behoud van cultuurhistorische objecten.

Archeologie

In de loop van de jaren 80 kwam ‘archeologie’ steeds vaker binnen de vereniging op de agenda te staan. Onder de bezielende leiding van Gina Box werden regelmatig veldverkenningen uitgevoerd, aan de hand waarvan er een globaal beeld werd gevormd van potentieel waardevolle archeologische vindplaatsen. Uiteraard waren de ‘opgravingen’ zeker zo interessant.

Zo denken we nog terug aan de opgravingen aan de rand van de Duivenakker, waarbij o.a. een zeldzaam vruchtbaarheidsbeeldje voor de dag kwam. Het staat nu in een van onze vitrines te pronken. Het beeldje is weliswaar ‘onthoofd’, maar het lijfje is nog in goede staat. Het is een wat pikant beeldje. In de ene hand houdt het een appel met kruisje vast en de andere hand bootst Manneke Pis na....

Het is zo zeldzaam dat het toentertijd een tijdlang in museum Boijmans van Beuningen werd geëxposeerd.

En wat te denken van de opgraving die vooraf ging aan de aanleg van de kanaalomleiding? Hier werd heel verrassend een mysterieuze ‘gracht’ gevonden, althans daar leek het op. Naast vele bodenvondsten van allerlei soort werden ook hier paalsporen aangetroffen van mogelijke bewoning, die we tot op de dag van vandaag nog niet thuis hebben weten te brengen.

Het unieke vruchtbaarheidsbeeldje

In maart '88 werd er op een akker nabij 'Het Vagevuur' met jeugdleden van het IVN een veldverkenning uitgevoerd. Dat kinderen een goed oog hebben voor de 'kleine dingen' werd hier nog eens bewezen: een van de kinderen vond een bijzondere scherf. In eerste instantie werd gedacht aan een scherf uit de IJzertijd, maar het materiaal was veel harder. Om alle twijfels weg te nemen werd de scherf nader onderzocht door het toenmalig instituut voor Pre-en Protohistorie in Amsterdam. Conclusie: het was een wandscherf van een klokbekeervoorraadpot of potbeker uit de periode 2000 - 1700 v Chr.. Het was toen de tweede vondst van een dergelijk scherf in Zuidoost Brabant.

Plan Strijp bleek een waar eldorado te zijn voor de archeologen. Het werd de grootste opgraving tot nu toe. Uit vrijwel elk tijdperk kwamen vondsten aan het licht. Naast een groot aantal plattegronden kwam ook veel ander tastbaar materiaal boven aarde. Niet alleen veel scherfmateriaal maar ook metalen voorwerpen.

Heel bijzonder was een munt van Antonius Pius, een Romeinse keizer die regeerde van 138 na Chr. tot 161 na Chr.

Een spoedopgraving nabij de huidige Zes Gehuchten leverde een prachtige vondst op: een aardewerk situla uit de vroege IJzertijd. Het is een soort ‘emmer’ waarin crematieresten werden opgeborgen.

Momenteel is er op archeologisch terrein weinig activiteit. Er zijn weinig bouwplannen, zodat het huidige bodemarchief voorlopig zijn geheimen bewaart...

Restauratieperikelen

Iedereen kent wel het kruisbeeld nabij de kruising Bosscheweg/Helmondse weg, met het welsprekende opschrift “Mensch redt uw ziel”.

Het kruisbeeld werd op een gegeven moment door de tand des tijds belaagd zodat op enig moment de armen van het corpus dreigden te scheuren. Maar “as ge mi oewen erremoei ginne road wit, bende nie werd deg gum het!”, was het adagium van een stelletje heemfanaten. Echter, de armen werden op een toch wel heel bizarre manier gerestaureerd. Frits Lammers stelde zijn armen ter beschikking om een gietmal te kunnen maken.

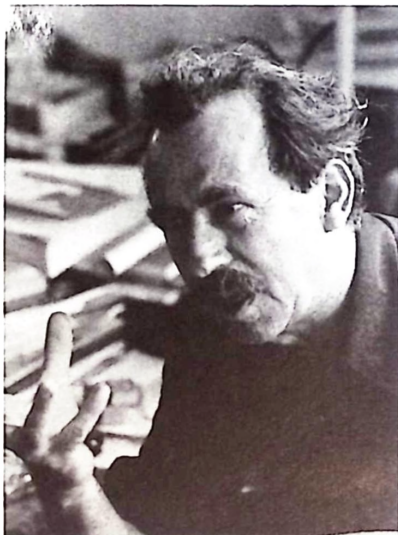
Het herstelde kruisbeeld wordt herplaatst, v.l.n.r. Jan van Woensel, Henk Beniers, personeel gemeente, wethouder van Geffen (met stropdas)

Peter Corbey liet een paar emmers gips aanrukken uit de gipskamer van het Elkerliek-ziekenhuis en Henk Beniers fungeerde – samen met Jan van Woensel – als gipsmeester.

De armen werden een succes, echter ten koste van de lichamelijke gesteldheid van Frits. Bij het verwijderen van de gips werden de armen van Frits op pijnlijke wijze onthaard. Dit staaltje van beeldhouwkunst werd uitgebreid op de voorpagina van het Eindhovens Dagblad verwoord, met foto en al.

Veel gedoe rondom een Kerststal

Burgemeester Janssens vond het destijds een goed idee om op 't Heuveltje een levensechte kerststal te bouwen. Het geheel moest de sfeer uitstralen van ons dorp rond 1900. Onder leiding van gemeentelijk voorwerker Frans van der Putten maakten de

Klaas van Griensven, een bewogen voorzitter

gemeentewerkers Tidder Jacobs, Fried Brouwers, Piet Gijsbers en Piet Verbakel iets moois dat tot de verbeelding sprak. De stal moest echter wel 'leven'.

Toenmalig wethouder Gielis van Stiphout nam hiertoe het initiatief en niet zonder resultaat: Eduard Bex leverde de os en Noud Sengers de ezel. De schapen kwamen van Cor Adriaans en Fried Brouwers leverde de kippen. Zonder beelden was de kerststal uiteraard niet compleet.

De burgemeester zou dat wel regelen. Hij toog naar de Witte Poort, naar de toenmalige heemvoorzitter Klaas van Griensven en Sjaan de Jong. De opdracht was: "Maak een Sint Josef en Maria met kind die je op een Aarlese buitenweg rond 1900 zou kunnen tegenkomen." Duidelijker kon de opdracht niet luiden en de burgemeester dacht hiermee zijn taak te hebben volbracht. Maar dat viel tegen.... Klaas en Sjaan dachten daar namelijk anders over dan de burgemeester. Als beeldende kunstenaars volgden zij "de maatschappelijke ontwikkelingen" op de voet. Het moest dus iets eigentijds worden: Sint Josef in een spijkerbroek en Maria in een minirokje. Pastoor van den Berk was voor dit idee, maar de initiatiefnemer liet zich niet vermurwen. Het Burgerlijk Gezag won het en het resultaat was een uitstekend geslaagde beeldengroep anno 1900.

Een bandrecorder met geluidsversterker van Henk Nooijen liet sfeervolle kerstmuziek horen. De Klokkengeters gaven een speciaal openlucht kerstconcert net als het toenmalige handbelgezelschap. De zuster van 't Aarles Broek en die van Mariëngaarde zongen samen met leerlingen van de basisscholen traditionele kerstliedjes. Gedichten van o.a. Gabriel Smit werden gedeclameerd en omlijst met trompetgeschal van leden van de harmonie.

Het werd alleszins een geslaagd kerstfeest. Maar een anecdote mag aan dit relaas niet ontbreken. Jan van den Bogaard en Leo van Doren plaatsten na een cafébezoek St. Josef bij de bushalte en met succes. De buschauffeur van de 'Vitesse' stopte netjes bij de halte om deze bijzondere passagier een rit aan te bieden. De grap was gelukt en ging nog lange tijd als een lopend (kaars)vuurtje door het dorp!

Uit het fotoalbum van de Heem

Sjeff Hendriks een stille werker
en een van de initiatiefnemers
van de Heemkamer

Jan van Vlerken (r), een wandelende
encyclopédie en Rudolf Merkelbach (l)

Elly van Ganzewinkel in Brabantse
klederdracht tijdens het 35-jarig
jubileum

Zus Hendriks was destijds ook een van de
initiatiefnemers van de Heemkamer

Hans van den Bogaard (toenmalig voorzitter), Fridy van Duppen en Thom van Vlerken

v.l.n.r. Jan Prinsen, Lia Prinsen en Leo van Ham

Zestig jaar herinnering

Louis Barten

De mensen kunnen het maar niet laten, telkens opnieuw herinneren ze je aan al die jaren dat je geleefd hebt en aan de problemen die ouderen zouden veroorzaken voor de samenleving. De kranten staan vol met verhalen over ouderenzorg en de kosten die al die oude mensen veroorzaken. Nog niet zolang geleden durfde men zelfs te spreken van de grijze plaag.

Eigenlijk is het dan vreemd dat wij, mensen van de heemkundekring, steeds weer dat oude, versleten spul opzoeken. Steeds weer willen we weten wat er was, waarvoor, waarom, waar diende dat voor.

Tijdens rondleidingen van basisschoolkinderen op de heemkamer werd me nogal eens de vraag gesteld door een of ander slim ogend kind: wat is heemkunde eigenlijk.

Zijn jullie wel eens op vakantie geweest, vroeg ik dan. De antwoorden vlogen in het rond en je hoorde alle streken en landen van Europa en soms ver daarbuiten over de zolder rollen. Ja, ze zijn overal geweest en kunnen er van alles over vertellen.

Als je lang thuis weg bent, hoe voelt dat, is dat fijn of maakt het niks uit, was een volgende vraag. Meestal wilden ze op een gegeven moment wel weer naar huis, vertelden ze. Hoe noem je dat gevoel, vroeg ik vervolgens? Heimwee! Dan gaf ik uitleg over dat woord, dat dat betekent dat je terug wilt naar thuis, naar de omgeving waar je je lekker voelt.

Zo willen de mensen van de Heemkundekring terug naar waar ze vandaan komen, willen ze weten wie er waar woonden, in welke straten en huizen. Waarmee werd het huis gepoetst en de kachel gestookt, de soep gekookt en ...

Ik heb zelf als kind ook het een en ander beleefd en ondervonden. Ik ging, zoals men dat toen zei, 'op school'. Ik kreeg een hokje toegewezen op een grote slaapzaal, een chambrette met een

schuifgordijn als afsluiting. Er was een vast ledikant met matras en kussen en een vaste hang-legkast, een nachtkastje met daarop een geëmailleerde waskom met lampetkan en ernaast een toiletemmer. Het was er allemaal groot. Er waren veel andere jongens die ik geen van allen kende, je voelde je verloren en bekeken en moest je groot houden tegenover al die anderen en thuis was heel ver weg.

Weten jullie ook waar het vagevuur is, vroeg ik de kinderen na mijn verhaal over mijn kostschoolervaring. Toen ontstond er een probleem bij de kinderen. Sommigen hadden wel een beetje weet van het voorgeborchte van de hemel, maar echt veel wisten ze er niet van.

Weten jullie niet dat dat in Aarle ligt, hier vlakbij, daar, in de buurt van het Hagelkruis, zei ik. Toen kwamen de vragen los over het hoe en waarom en kwam ik als rondleider vanzelf van het een op het ander.

Boven het eerste opstel dat ik in mijn opstelschrift schreef op 19 november 1950 staat de kop: 'O.L. Vrouw van Aarle-Rixtel, Sedes Sapientiae'. Dan volgt 'Het Aarles volkslied'. Op 24 februari 1951 schreef ik 'De slag om het krekelhuis'. Onder het volgende opstel, dat van 14 oktober 1952, ruim zestig jaar geleden dus, staat de opmerking van de leraar: je gaat waarachtig de humoristische kant op en ik kreeg als punt een 8-.

Dat verhaal wilde ik U niet onthouden.

Een man uit de buurt

Louis Barten

Een grote groep jongens en meisjes spelen vangertje bij Driesse in de gang. Iedereen van onze straat weet waar dat is. Het is de oprijlaan naar de hoeve van de heer Andries Smulders. De gang is aan de ene kant afgesloten door een heg, aan de andere kant door hoog opgespannen varkensgaas. Aan het einde van de gang staat rechts een oude boerderij waar Helm en Nel de Graat

wonen. Achter de heg ligt de villa van 'Doctor van Berge' en achter het gaas de bloementuin van Dries.

Rechts van de ingang staat een rood stenen paaltje. Aan dit paaltje zit een groot hek dat aan het eind vastzit aan 'n zelfde rood stenen paaltje. Aan de linker kant staat een oud, scheefgezakt cafeetje. De vensterbanken onder de lage ramen zijn gemakkelijk om, na 'n vermoeiend spel, er zittend op uit te rusten.

Zo ook nu. Het spel is afgelopen en al dat jonge volk zit op de vensterbanken. Er wordt druk geschreeuwd, tenminste, gewoon praten is anders. De een weet het nog beter dan de ander.

Plotseling krijgt een van de jongens in de gaten dat de interessantste man van de straat nadert. Op 'de draai', dat is bij het gemeentehuis vooraan in de straat gelegen, komt een heer van omstreeks vijftig jaar, zijn gelaat omgeven door een rode haardos, met grote waardigheid aangefietst. Het is 'n schilder, Klaas van Gameren geheten, hij verft als hij tijd heeft en aangezien hij nooit tijd heeft, verft hij niet. Als ieder man met dat ambacht gaat hij gekleed in een lange witte jas. Zijn huis is tegenover het cafeetje gelegen. Het is een net burgerhuis, dat boven de deur 'n gebrandschilderd raam heeft. Hierop staan een ossenkop en een paar kwasten afgebeeld.

Als hij bij zijn huis is gekomen en nogal potsierlijk van zijn voertuig afstijgt is het stil; 'n enkele keer wordt de stilte onderbroken door gegrinnik of een tekst waar 'sik' in voorkomt. Zo gauw hij binnen in zijn huis is begint de sport. Van alle kanten wordt er geroepen "Klaas de sik!, Klaas de sik!"

Ze worden heldhafter en komen dichterbij de deur. Klaas komt in woede naar buiten, geeft de dichtstbijzijnde een klap om zijn oren en doet de hele bende op de loop gaan. Dit herhaalt zich een tweede en zelfs een derde keer. Dan wordt het de man te machtig; als een razende rent hij achter de jongens aan. Als allen achter deuren en poorten zijn verdwenen, marcheert hij

regelrecht naar het politiebureau. Hij blijft niet lang weg, de politie kent hem ook.

Wanneer hij in zijn woning is verdwenen komen langzaam maar zeker de boosdoeners weer op straat. Ze beginnen weer te spelen alsof er niets is gebeurd. Ze denken, althans het lijkt zo: alles op zijn tijd.

Het is deze Klaas van Gameren die later de Heemkundekring oprichtte. Ook ik ben een echte Heem-man geworden. Mijn kinderen zeiden later: ' Ons vader is net een vuilnisbak, die bewaart alles.'

Klaas van Gameren, geflankeerd door vrouwelijk schoon, tijdens het heemkamp in Drunen(1957)

Heemkundekring Barthold van Heessel, 1952-2012

Anneke Hendriks

Op 17 november was er de feestavond voor alle leden van heemkundekring Barthold van Heessel. Tijdens die gezellige en sfeervolle bijeenkomst werden de 40-, 50- en 60-jarige leden van de kring gehuldigd. Jammer genoeg kon ik pas later op de avond komen. De voordrachten en presentaties waren al achter de rug en de huldiging van de jubilarissen was ook al afgelopen. Gelukkig kreeg ik alsnog een heel mooi speldje, want ik was ruim 40 jaar lid.

Er is mij gevraagd een stukje te schrijven voor dit jubileumnummer omdat ik zoveel jaren lid ben en mijn man, Wim, en mijn schoonouders Sjef en Zus nauw betrokken waren bij de Heem. Wim en ik kwamen in 1971 in Aarle-Rixtel wonen. De eerste vereniging waar ik toen kennis mee maakte was de heemkundekring. Sjef en Leo van Genuchten waren toen al actief bezig met het opzetten van een museum. Ze timmerden flink aan de weg. Dat gebeurde boven de brandweerkazerne. Velen hielpen mee. Thom van Vlerken deed

Opening Heemkamer aan de Kerkstraat boven de brandweerkazerne

veel aan kadastraal onderzoek en zette het een en ander op kaart. Het kwam er allemaal mooi en gezellig uit te zien.

Vaak was er feest, bij een opening of een jubileum, met een draaiorgel, kraampjes, de presentatie van oude ambachten, gezellige muziek, een echte Brabantse koffietafel en wij in Brabantse kledij. Veel tradities probeerden wij in ere te houden.

Er waren vaak mooie excursies die goed werden voorbereid. Ik mocht wel eens mee bij die voorbereidingen, vooraf alles bekijken, was het niet te duur en toch gezellig. En zouden de bezienswaardigheden iedereen wel aanspreken? Vaak zijn we naar België gegaan.

De lezingen waren meestal erg interessant en natuurlijk ook de jaarvergaderingen, meestal met een gezellige quiz. Ook werd er het contactblad van de heemkundekring opgericht, het 'Hagelkruis'. De redactieraad bestond aanvankelijk uit Lucie Bosch, Mia Brouwer en mijn Wim. Al snel kwam Anita van Vlerken deze groep versterken. Het maken van dat boekje was een heel werk, want alles moest met de hand gebeuren. Een zus van Wim, Wilma zorgde op haar werk voor het kopiëren. Daarna werd thuis het boekje in elkaar gezet. Met Kerstmis was er altijd een warme, gezellige bijeenkomst bij Tjeu en Anja die voor een prachtige kerstsfeer zorgden. Betsy van Genugten en ik hielpen dan mee. We smeerden beschuiten met muisjes en kerstbrood. Ook de worstenbroodjes ontbraken niet. Een kerstverhaal werd er dan voorgelezen met mooie muziek op de achtergrond.

Graag wil ik u allen in deze decembermaand nog eens attenderen op het eerste kerstnummer van het 'Hagelkruis', in 1984. Daarin staat een prachtig drieluik afgebeeld, een schilderij van de verwachting. Het middenpaneel toont de Moeder Gods die het Kindje vasthoudt. Mij komen nu allerlei taferelen voor de geest.

Misschien is het goed in deze tijd het kerstverhaal weer eens te lezen, deze tijd van het jaar die er een is van bezinning en herinnering, ook het begin van een toekomst, een andere tijd, waarschijnlijk een die dwingt tot versobering, maar ook vol mogelijkheden om intenser met elkaar samen te leven.

Het drieluik van Jacob Cornelisz. van Oostsanen

Ik hoop dat ik nog vele jaren lid kan zijn van de Heem. Ik kijk met veel plezier terug, maar ook vooruit. Nogmaals mijn dank voor de mooie feestavond met een geweldige buffet en voor mij die mooie onderscheiding. Graag wens ik u allen tenslotte een zalig Kerstmis en een gelukkig Nieuwjaar.

60 jaar heemkundekring Barthold van Heessel

Albert Claessen

Ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan van de heemkundekring heeft Harrie Löring onder de titel 'Historisch overzicht Heemkundekring Barthold v. Heessel, 1952-1977' een boek samengesteld met artikelen die betrekking hebben op de eerste 25 jaar van het bestaan van 'Barthold van Heessel'. Omdat dit boek een beperkte oplage heeft gehad en bij veel van de huidige leden nauwelijks (nog) bekend is leek het me aardig aan de hand van dit boek een aantal zaken uit de periode van kort voor de oprichting en de jaren 1952-1977 nog eens de revue te laten passeren.

Op 26 maart 1941 werd in 's-Hertogenbosch de 'Bond van Heemkundige Studiekringen' opgericht door pastoor W. Binck uit Alphen, dr. H. Heijmans, abdijsheer van Berne en J. Vriends, historicus en onderwijzer uit Bakel. Harrie Löring schrijft hierover: "De oprichting van deze bond, welke de oorsprong van Brabants Heem vormt, moet gezien worden als middel om het heemkundig erfgoed te beschermen, en niet verloren te laten gaan onder de druk van de bezetting." Een aantal 'kringen' ontstonden, o.a. in Gemert en Helmond. Op 15 september 1941 werden ze echter al door de Duitsers verboden.

Na de oorlog werden in Brabant snel nieuwe activiteiten op het gebied van heemkunde ontplooid en in 1947 werd de stichting 'Brabants Heem' in het leven geroepen. Veel 'heemkundige werkkringen' zagen daarna het levenslicht. Zo werd er in 1948 ook in Helmond opnieuw een heemkundige kring opgericht. Spoedig waren ook 15 personen uit Aarle-Rixtel hiervan lid.

In 1951 mocht de Helmondse kring als derde, na Alphen en Eersel, het 'heemkundig werkkamp van Brabants Heem' organiseren. Als centrale plaats voor dit kamp werd Aarle-Rixtel gekozen. In het verslag van deze dagen lezen we: "Gistermiddag rond 5 uur arriveerden de diverse deelnemers aan het Heemkundig werkkamp

dat te Aarle-Rixtel en omgeving tot en met zaterdagavond zal worden gehouden.” De ruim 60 deelnemers werden in café van Eupen ontvangen, o.a. door onze dorpsgenoten Johan Roijackers, secretaris van de Helmondse kring en Klaas v. Gameren. “Om 8 uur had een ‘joyeuse’ plaats, dat, indien de voortekenen niet bedriegen, een welslagen zal verzekeren. De harmonie trad aan en de ook voor deze festiviteit onmisbare gilden van O.L. Vrouw en St. Margaretha. Vanuit de Kerkstraat werd in optocht getrokken naar de Kouwenberg, die met zijn zomers toilet op deze zoele avond een heerlijke aanblik bood. Na een paar nummers van de harmonie kwamen achtereenvolgens burgemeester Haffmans, de voorzitter van Kring Helmond, en de bekende voorzitter van Brabants Heem, pastoor Binck uit Alphen voor de microfoon.” In het verslag van de tweede dag staat: “Vanuit de heemkunde-herberg van Eupen in de oude Aarlese Kerkstraat werd gestart en ging de route vanaf huize “Ter Smisse” en huize “Ter Hurkens”, waar het bestuurslid Van Gameren met middeleeuwse baard en scherp geheugen tweemaal presteerde om aan honderd lieden minstens driemaal dezelfde ‘waarheden’ te vertellen. Maar schoon en uit een goed Aarles hart.” Daarna bezocht men op de fiets Beek, Gemert, Handel en Donk om daarna aan te leggen in Lieshout. “Nadat Bavaria aan de dorstige heemkundigen enige tijd onderdak had geboden, keerde men veel later dan gepland, terug in Aarle-Rixtel. In de avonduren gaf de volksdansgroep van Theo Driessen uit Helmond op het verharde terrein naast de graanzaak Slaats fijne, kunstige dansen te zien en werden de heemkundige gasten bijna allemaal ten dans gevraagd.” De dag daarna werd het gebied ten zuidoosten van Aarle-Rixtel verkend. “De moderne wegen werden vermeden en in plaats hiervan trok men de ‘binnenlanden’ in. Het was een interessante tocht; de deelnemers peddelden achter elkaar over smalle fietspaadjes met de vele kronkelingen en telkens herrees weer een object, dat een nadere beschouwing van ‘Brabants Heem’ verdiende.” En verder lezen we: “In de avonduren werd een bezoek

gebracht aan de klokkengieterij van Petit en Fritsen, waar carillonbespeling vanuit de demonstratietoren plaats vond.” De dag daarna werd het ‘werkkamp’ afgesloten met een mis, een bezoek aan de Mariakapel en een koffietafel in café Van Eupen.

Mede door het succes van deze dagen groeide de belangstelling voor heemkunde in ons dorp. Uiteindelijk leidde dit in 1952 tot de oprichting van een eigen kring. “Thans zijn we zover, dat zulks verwezenlijkt kan worden. De goede naklank, die het werkkamp niet alleen bij de deelnemers, maar ook bij vele inwoners van Aarle-Rixtel heeft nagelaten, is gehoord en verstaan: “Tot de oprichting van een eigen Heemkundige Kring te Aarle- Rixtel zal worden overgegaan”. Op 25 maart 1952 werd er door Klaas van Gameren en Johan Roijackers een vergadering belegd in café van Bracht. De vijftien leden uit Aarle-Rixtel van de Helmondse kring werden hiervoor uitgenodigd. In het logboek staat vermeld:

“Unaniem werd besloten om over te gaan tot de oprichting van een eigen kring te Aarle-Rixtel. Met de voorbereidingen werd belast: N.A. van Gameren en Joh. Roijackers, medebestuurders van Peelland.” Op 2 april vond de officiële oprichtingsvergadering plaats, op 8 mei de eerste ‘normale’ vergadering. Op deze avond werden de statuten vastgesteld waarin o.a. het volgende werd vastgelegd: “Alleen personen die de heemkunde beoefenen op christelijke grondslag kunnen lid worden.” Staat dit nog steeds in de statuten? Ik neem aan van niet. De Helmondse kring was overigens niet zo blij met de oprichting van een kring in Aarle. De problemen met ‘Helmond’ brachten het bestuur zelfs op de gedachte “om er maar weer mee te stoppen”. Dat gebeurde niet. Dat eerste bestuur bestond uit voorzitter Klaas van Gameren en secretaris Johan Royackers. Eerstgenoemde bleef voorzitter tot zijn dood op 1 april 1965.

De naam van de heemkundekring, ‘Barthold van Heessel’, werd pas in november 1955 gekozen. De persoon met deze naam was van 1641 tot 1651 en daarna van 1665 tot 1676 ‘erf-secretaris’ in Aarle-

Rixtel. Hij woonde op huize 'Ter Hurkens', ook 'De Witte Poort' genoemd. In 1973 werd de Heemkamer geopend in de oude brandweerkazeme, een heel belangrijke gebeurtenis volgens de toenmalige voorzitter, G. Dusseldorp. In 1977 zou men verhuizen naar het voormalige Mariëngaarde.

De heemavonden die steeds maandelijks in de periode oktober-

Jan Vriens, in steen gehouwen

april werden gehouden, werden in de beginperiode 'vergaderingen' genoemd. Deze vonden aanvankelijk op zaterdagavond in café Van Bracht plaats. Een vaste spreker was lange tijd biologiëleeraar Jan Vriens uit Bakel. In november 1952 hield Toon Kortooms een lezing over 'Brabantse humor'. De Helmondse krant meldt: "Hiervoor bestond grote belangstelling, zowel uit Aarle-Rixtel, als uit plaatsen uit de naaste omgeving, tot zelfs uit Gemert en Geldrop toe." Een poging hem tot een nieuwe lezing in Aarle te bewegen mislukte. Waarom? Lees

dat maar in het artikel van Henk van Beek.

Behalve lezingen werden er ook elk jaar een aantal andere activiteiten georganiseerd. Zo werd er op 13 juni 1954 in samenwerking met de Heem van Beek en Donk een excursie naar Maastricht gehouden. In het boekwerk van Harrie Löring lezen we het volgende: "Het was een zeer geslaagde excursie met een groot aantal deelnemers. De terugtocht is, behoudens een heetgelopen motor, zeer prettig verlopen." Blijkbaar was het gezellig, zo samen met de mensen uit de buurgemeente, want op 15 augustus van hetzelfde jaar werd er weer een excursie samen met Beek en Donk gehouden "naar het oude stadje Thorn, waar zij met enige

hindernissen aankwamen. De chauffeur wist de weg niet.” Ook werden er geregeld fietstochten ondernomen. Zo bezocht men tijdens de herfsttocht van 1954 niet alleen de al eerder genoemde Jan Vriends in Bakel, maar ook de ‘Zusters van het Kostbaar Bloed’ in het Broek. Daar werden de kruiswegstaties bezichtigd die waren geschilderd door de in die tijd bekende schilder Doeve uit Haarlem. “Na de bezichtiging maakte de Heem een kleine wandeling door het prachtige park, doch niet nadat men op vriendelijk verzoek van de nonnekes het lof had bijgewoond.” Op 3 oktober 1960 was er een excursie samen met de heemkundekring van St.Oedenrode. De heemkundekringen kwamen voor een groot raadsel te staan. “Zij zouden elkaar treffen om een tocht te maken naar de opgravingen van Rosmeer en het openluchtmuseum Bokrijk bij Hasselt. Aan de grens werd gewacht en gewacht en gewacht. Na een uur of wat kwam men er achter dat de heemkundigen van Rooij en die van Aarle-Rixtel ieder aan een andere grensovergang stonden als gevolg van een misverstand bij de afspraak... De heemkundigen vermelden overigens dat dit het enigste misverstand was van de zonnige zondag, waar op kundige wijze gezamenlijk genoten en geproefd is van de Kempische historie en het Belgisch bier.”

In 1974 organiseerde Ton Swinkels een aantal fietstochten. Het bestuur betreurde het dat er soms zo weinig leden deelnamen. Aan één van die tochten namen slechts “9 personen en 2 kinderen” deel. In 1971 werd er voor de tweede keer een ‘werkkamp’ in Aarle-Rixtel gehouden. Op de eerste avond, woensdag 30 juni, werd Miet van Gameren, de weduwe van de eerste voorzitter van de kring, tot erelid benoemd en werden haar bloemen en een smeedijzeren kandelaar aangeboden. Op donderdag ging men per fiets naar Beek en Donk. De plaatselijke heemkundekring verzorgde hier de rondleidingen. Via Mariahout keerde men terug naar Aarle-Rixtel. Op vrijdag ging men via Croy en het Kamerven naar Lieshout. Na het diner in zaal van Bracht volgde een cultureel programma. “Op donderdag werd dit verzorgd door de harmonie, gemengd koor en

het jeugdkoor; de volgende avond door de jeugdhofkapel 'De Batavieren'. De zaal bij Van Bracht kon het aantal mensen goed bevatten. Dat was echter bepaald niet het geval op vrijdagavond, toen ook de gastgevers waren uitgenodigd. In de overvolle zaal was het nauwelijks mogelijk van plaats te veranderen." Op zaterdag werden de Aarlese monumenten bezocht. "Groepsgewijs werd ook een bezoek gebracht aan de 'Mariale en kerkelijke tentoonstelling' ten huize van Henk Gruyters. Na een koffiemaaltijd en een hartelijk afscheid van elkaar vertrokken de deelnemers naar hun eigen woonplaats."

Dat was een greep uit het uitvoerige verhaal over de ontstaansgeschiedenis en de eerste 25 jaar van de heemkundekring. Ik ben ervan overtuigd dat menigeen nog heel wat meer en misschien wel veel interessantere zaken kan vertellen over de Aarlese Heem. Ik zou zeggen, vertel uw eigen verhaal in een volgend nummer van 'Het Hagelkruis'. Ik moest het voornamelijk hebben van wat Harrie Löring allemaal op papier heeft gezet. Harrie, bedankt.

Openingstentoonstelling huidige heemkamer, v.l.n.r. Karel de Jong, Hein van Brug, Tonny de Jong, Riet van Lun en Helen van Noordwijk

Heemkundekring “BARTHOLD VAN HEESSEL”

De kring is opgericht in 1952 en stelt zich ten doel het bevorderen in brede kring van de belangstelling voor en de kennis van eigen streek, volk en gebruiken en van heemkundig waardevolle overblijfselen uit vroeger tijden. Om dit doel te realiseren kent de Heemkundekring de volgende werkgroepen:

archeologie	genealogie
bibliotheek/archief	lezingen/cursussen
dorpswandelingen	monumenten
educatie	redactieraad ‘Het Hagelkruis

MUSEUM HEEMKAMER “BARTHOLD VAN HEESSEL”

In het voormalige pensionaat ‘Mariëngaarde’ aan de Bosscheweg 14a is de heemkamer gevestigd en is ook het museum ondergebracht.

In het museum bevindt zich een uitgebreide verzameling bezienswaardige voorwerpen, welke merendeels een relatie hebben met Aarle-Rixtel.

In verschillende opstellingen wordt aandacht geschonken aan de gilden en andere verenigingen, aan het kadaster, het geloofsleven, het onderwijs en diverse ambachten.

Er is ook een rijke verzameling archeologische vondsten tentoongesteld.

De openingstijden van het museum

Van september t/m juni:

- iedere dinsdag van 9 tot 12 uur en van 20 tot 22 uur
- de 1e zondag van de maand van 14 tot 17 uur.

In juli en augustus:

- iedere zondag van 14 tot 17 uur.

Voor groepen is het mogelijk, na telefonische afspraak, het museum ook op andere tijden te bezoeken. Telefoon: 0492 382763.

Entree € 2,-- voor volwassenen en € 0,50 voor kinderen.